

Guldgrube gemt i patientjournaler

Børsen 15/6-10

Et offentligt standardiseret behandlingssystem, unikke personnumre og nationale biobanker kan give Danmark en konkurrencefordel i udviklingen af skræddersyet medicin. Samtidig kan det spares milliarder på medicinspild

■ Medicin

AFTOM FROVST

Det danske sygehusvæsen gemmer på en guldgrube, der kan give en ny eksportmulighed, give danske biotekvirksomheder en konkurrencefordel samt spare milliarder på statens medicinudgifter, vurderer flere branchekilder.

Det skønnes, at vi i Danmark hvert år spilder 5-8 mia. kr. på virkningsløs medicin, og med udsigt til en

stigende ældrebefolkning øges behovet for mere målrettet og effektiv behandling. Med segmenteringen af den menneskelige arvemasse arbejder medicinalindustrien i retning af at finde sammenhængen mellem gener og sygdomme, og der står det danske sygehusvæsen i en unik position.

Det unikke findes i vores personnummersystem, som giver adgang til en mængde information om de patienter, der kommer biologiske prøver fra. Samtidig har det danske behandlingssystem

i flere årtier været temmelig standardiseret. Det er internationalt set unikt og betyder, at forskelle i behandlingsresultater i høj grad kan tilskrives biologiske forskelle, og ikke forskellige behandlinger. Forståelsen af, hvorfor patienter ikke reagerer ens på samme behandling, giver øget mulighed for at skræddersy behandlingen via biomarkører.

Men det kræver, at man på nationalt plan satser på at oprette databaser, der giver adgang til information til brug for industriens forskning i nye lægemidler og behandlingsregimer.

»Det er nok en overset guldgrube, som jeg ser det,« siger Lars Kongsbak, adm. direktør i biotekselskabet Exiqon.

Læger vil samarbejde

Han vurderer, at de danske læger er indstillede på samarbejdet og ser potentialet,

men de er knap så kommercielt indstillede, og derfor kræver ideen et samarbejde mellem det offentlige og biotekindustrien.

»Hvis man virkelig kunne putte nogle penge i det og sørge for en større national satsning, så tror jeg bestemt, at det kunne accelerere nogle ting, og så tror jeg, at vi i Danmark kunne få en konkurrencefordel,« siger Søren Carlsen, formand for Dansk Biotek og managing partner i Novo Ventures.

Indtil videre har der været mindre projekter, hvor man via adgang lokalt til historiske patientdata har muliggjort nye biologiske test, som giver mulighed for at spotte sygdomme og vælge behandling med udgangspunkt i patientens biologi. Derudover køres der i øjeblikket et projekt på DTU's Center for Biologisk Sekvensanalyse under ledelse af professor Søren Brunak. I projektet, der støttes økonomisk af Vilum Kann Rasmussen Fon-

den, Novo Nordisk Fonden og Det Strategiske Forskningsråd, arbejder man med patientdata fra Rigshospitalet, Skt. Hans og Steno Diabetescenter, og forsøger at gruppere patienter ud fra geninformation om patienterne, men også ud fra de tekster, lægerne har skrevet i journalerne gennem mange år, så patienterne kan grupperes på flere måder.

National indsats

»Selv om data er grumsede og støjfyldte, så kan data alligevel kategoriseres. Vi bruger nogle af de samme teknologier som Google på patientjournalerne, og ved at bruge teksten i journalerne og ikke kun registerkoderne får vi en langt mere nuanceret måde at gruppere patienterne på. Det kan bruges til at finde nye sammenhænge, som ikke let kan findes ved at studere de data, der findes i de traditionelle registre,« siger Søren Brunak.

Han mener, at den viden, der kan opbygges ved at skabe en landsdækkende, national indsats, både kan bruges som eksportvare og være en fordel for den hjemlige biotekindustri.

»Jo mere vi kan finde ud af på forhånd i forhold til bivirkninger, når man vælger at investere i lægemiddeludvikling, jo større bliver den gennemsnitlige succesrate,« siger Brunak.

Den menneskelige arvemasse består af 25.000 gener, og generne har mere end én funktion, og kan derfor spille en rolle i flere sygdomme. Kan man via de historiske data fra det danske sundhedssystem spotte, at et gen spiller en rolle i to forskellige sygdomme, vil viden om, at hvis man behandler genet mod en sygdom, så piller man ved noget andet samtidigt, være milliarder værd i lægemiddeludviklingen.

Det danske sygehusvæsen står i en unik position i forbindelse med medicinalindustriens arbejde i retning af at finde sammenhængen mellem gener og sygdomme. Milliarder kan spares på medicinspild. Foto: Polfoto

Dansk sundhedsvæsen langt fremme

■ Udvikling

AFTOM FROVST

I Danmark findes allerede en række firmaer, der udvikler og sælger diagnostiske test, som kan spotte sygdomme tidligt og fortælle om en given medicin virker på en bestemt patienttype. Virksomheder som Dako og Radiometer er de bedst kendte internationalt, men mindre virksomheder som Exiqon, Advandx, Biomonitor og Virogates er langt fremme i udviklingen af biologiske test.

Det danske sundhedsvæsen har i dag bedre data og biologiske prøver om de enkelte patienter end mange andre steder i verden, og disse data kan samkøres og bruges til at gruppere patienter biologisk. Virksomhederne opfordrer nu til et bredere offentlig-privat samarbejde, for at høste gevinsten af den historiske tilgang til dataindsamling.

»Det er helt uoverskueligt så stort et potentiale, der vil være, bare for vores

egen økonomi i sundhedsvæsenet, der kan forbedres fra »dag ét«, og det forbedringspotentiale kan jo eksporteres,« siger Lars Kongsbak, adm. direktør i Exiqon.

»Når vi sammenkører data, får vi et nyt datasæt, som internationalt set er unikt, for det kan ikke genskabes andre steder med samme tidshorisont og kvalitet. Frem for at vente på at alle andre når derhen hvor vi er i Danmark, så skulle vi prøve at udnytte det,« tilføjer han.

Han vurderer, at de penge, der investeres offentligt i at sikre velfærdssamfundet i Danmark gennem støtte af dansk biotek, måske er bedre givet ud til at sikre en bedre anvendelse af eksisterende medicin, eftersom der spildes over 5 mia. kr. årligt i medicinbehandling, som ikke virker.

»Den viden og indsigt, man får i genetiske profiler til at bestemme et behandlingsvalg, kan sælges og har gang på jorden overalt,« siger Lars Kongsbak.